

Kişi Başı GSMH 9,000 Dolar mı?

Koray Çalışkan

koray.caliskan@boun.edu.tr

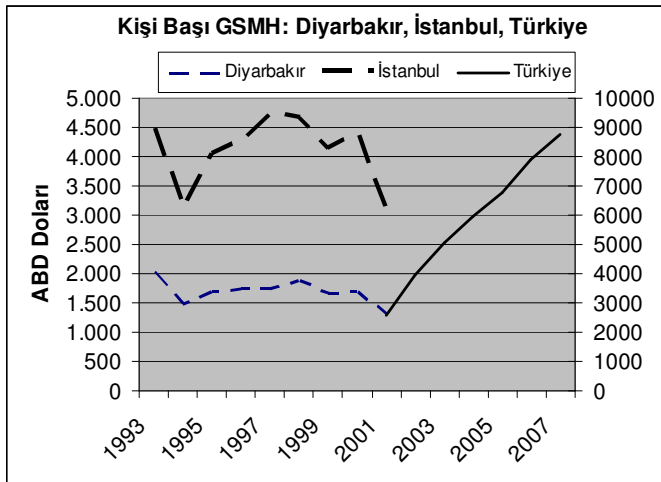
Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) hesaplaması ülke içinde el değiştiren malların parasal değerinin toplanması üzerinden yapılır. Bu toplam, ülke nüfusuna bölününce kişi başı milli gelir ortaya çıkar.

Bu bilginin nasıl kullanıldığı çok önemli. Sıklıkla milli gelir adı altında milletin içindeki gelir farkları gizlenir. Bir apartman düşünün 20 daireli 20 kişinin yaşadığı. Apartman sahibi de orada yaşasın. Bu apartmanda kişi başına düşen daire sayısı 1 desek gülmez misiniz? Diyelim ki evsahibi kiralari biriktirdi, binaya 10 daire daha ekledi ve kiraya vermedi. Kişi başına düşen daire sayısı %50 arttı der misiniz?

Diyoruz. Kadınları, Kürtleri ve Emekçileri görünmez kılan GSMH hesaplamaları iktisadi bir yalan makinası gibi işliyor. Devlet Bakanı Nazım Ekren'e göre çok zenginleşiyoruz. Kişi başı milli gelir 9.000 dolara dayanmış. Baskı altındaki dolar, nüfusun tahminden az çıkması ve Derviş döneminde bankacılık gediklerinin kapanması nedeniyle GSMH nüfustan daha hızlı büyüdü. Böylece kişi başına gelir artıyor. Sorun şu: bu gelir kişilerin ceplerine girmiyor. İktisadi ayrımcılığa en çok uğrayanlar Kürtler, Kadınlar ve İşçiler.

KÜRTLER ve GSMH

Kürtlerin çoğunlukta yaşadığı Diyarbakır gibi bir ille Kürtlerin azınlıkta yaşadığı İstanbul gibi bir ili karşılaştırdığımızda ortaya önemli bir makas çıkıyor. İki kent arasındaki gelir farkı artıyor. 1993'de aradaki fark %220 iken kriz öncesi 2000'de fark %261'e çıkıyor. Diyarbakır en çok iç göç alan kent. Anektodal ve doğrulanması zor verilere göre bugün iki kent arasındaki fark %350yi geçmiş durumda. Yani 8,750 ABD dolarına dayandığını varsaydığımız kişi başına düşen milli gelirden bugün Diyarbakır taş çatlasa 3,000 dolar alıyor.

ERKEK BAŞINA DÜŞEN GSMH

Kadınlar paraya dokunamıyor, parasal değişim ilişkilerinden soyutlanıyor. Ücretli kadınların çoğu kazandığı parayı kocasına veriyor, “aile ekonomisini” erkek idare ediyor. Yani aslında “Erkek Başına Düşen Milli Hasıla”dan bahsetmek mümkün. Hadi utanmadan milli gelir 16.000 dolar oldu diyelim. Ne olur ki? Diyarbakır İstanbul farkını görmüyoruz, kadın erkek farkını da görmeyiverelim.

EMEKÇİLER ve Gayri Milli Hasıla

Çok fazla boncuk saymaya gerek yok. Aşgari ücret net 435 lira. O da şanslısınız. Sigortanız ödeniyorsa. Yani 360 dolar. Yani günde 10 dolardan biraz fazla. Hadi solcuyuz ya abartıyorsunuz derler, biraz da haklıdırlar, 20 dolar diyelim. Ve emekçiye 600 dolar verelim. Budur kişi başına Gayri Milli Hasıla. 9,000 değil, 600 dolar.

HANGİSİ?

Sınıf, kimlik ve toplumsal cinsiyet kategorileri kullandığımızda iktisat denilen şey puslu bir ufuktan bize yaklaşan bir gemi gibi ortaya çıkmaya başlar. Yeterki bu kavramları kullanmaya başlayalım. Bu kavramları kullanmazsak GSMH'nin Msini yeniden üretiriz hem de hiç GS olmadan. Hasılı aslen budur GSMH.

(Ferhan Güloęlu'na veri seti için teşekkürler.)